ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

№ 79.

KURYER WILEŃSKI

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, *8-го Октября.* — 1848 — *Wilno.* PIĄTEK, *8-go Października.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 2-го Октября.

Высочайшими Грамотами, 30-го Августа, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами: Ордена Св. Александра Невскаго, Главный Командиръ Ревельскаго Порта и Ревельскій Военный Губернаторъ, Адмиралъ Графъ *Гейденъ 1-й*; Ордена Бѣлаго Орла, Вице-Адмиралы: Члены Адмиралтействъ Совѣта, *фонъ Платеръ* и *Суцовъ 1-й*; Ордена Св. Владиміра 2-й степени, въ должности Инспектора Корпуса Морской Артиллеріи и Директоръ Артиллерійскаго Департамента Морскаго Министерства Генералъ-Лейтенантъ *Примо*; Ордена Св. Анны 1-й степени, Императорскою Короною украшеннаго, Контръ-Адмиралы: Членъ Общаго Присутствія Черноморскаго Интендантства, *Артюковъ*; Инспекторъ классовъ Морскаго Кадетскаго Корпуса, *Горковенко*; того же ордена и той же степени, безъ украшеній, Контръ-Адмиралы: Командиръ Дунайскихъ Портовъ и тамошней Флотиліи, *Захарьинъ 1-й*; Командиръ 3-й Бригады 4-й Флотской Дивизіи, *Конотопцевъ*, и Членъ Морскаго Генералъ-Аудиторіата *Ивановъ 1-й*.

— Высочайшими Грамотами, 30-го Августа, Всемилостивѣйше пожалованы алмазными знаками ордена Св. Александра Невскаго: Сенаторы, Дѣйствительный Тайный Совѣтникъ *Челищевъ* и Тайный Совѣтникъ Князь *Лобановъ-Ростовскій 1-й*.

— Высочайшими Грамотами, того же числа, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами орденовъ: Св. Александра Невскаго: Сенаторъ, Тайный Совѣтникъ *Пещуровъ*; Бѣлаго Орла: Сенаторы, Тайные Совѣтники: *Сухаревъ*, и *фонъ Дребушъ*; Св. Владиміра 2-й степени большаго креста: Сенаторы, Тайные Совѣтники: *Кочубей 3-й* и *Новосильцовъ*.

— Высочайшими Грамотами, 24-го и 28-го Августа, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами орденовъ: Св. Анны 1-й степени, Чрезвычайный Посланникъ и Полномочный Министръ Его Величества Короля Саксонскаго при Россійскомъ Императорскомъ Дворѣ, Баронъ *Зебахъ*, и Св. Александра Невскаго, Тайный Совѣтникъ *Шредеръ*, за долговременную, примѣрно-ревностную службу и полезные труды, по званію Чрезвычайнаго Посланника и Полномочнаго Министра при Саксонскомъ Дворѣ.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 2-go Października.

Przez Najwyższe Dyplomata, 30 go Sierpnia, Najłaskawiéj mianowani zostali Kawalerami: Orderu Św. Alexandra Newskiego, Główny Dowódzca Portu Rewelskiego i Gubernator Wojenny Rewelski, Admirał Hrabia *Heiden* 1; — Orderu Orła Białego, Wice-Admirałowie: Członkowie Rady Admiralicyi, *von Plater* i *Suszczow* 1; — Orderu Św. Włodzimierza 2-éj klassy, Zastępujący Inspektora Korpusu Artylleryi Morskiéj i Dyrektor Departamentu Artylleryjnego Ministerstwa Morskiego, Jenerał-Porucznik *Primo*; — Orderu Św. Anny 1-éj klassy, z Koroną Cesarską, Kontr-Admirałowie: Członek Ogólnego Prezydium Intendentury Czarnomorskiéj, *Artiukow*, Inspektor klass Korpusu Morskiego Kadetów, *Gorkowenko*; — tegoż Orderu i tejże klassy, bez korony, Kontr-Admirałowie: Dowódzca portów Dunajskich i tameczněj flotylli, *Zacharin* 1; Dowódzca 3-éj Brygady 4-éj Dywizyi Floty, *Konotopcew*. i Członek Jeneralnego Audytoryatu Morskiego, *Iwanow* 1.

— Przez Najwyższe Reskrypta, 30-go Sierpnia, Najłaskawiéj udzielone zostały ozdoby brylantowe Orderu Św. Alexandra Newskiego: Senatorom, Rzeczywistemu Radzcy Tajnemu *Czeliszczewowi*, i Radzcy Tajnemu Xięciu *Łobanow-Rostowskiemu* 1-mu.

— Przez Najwyższe Dyplomata, z dnia tegoż, Najłaskawiéj mianowani zostali Kawalerami Orderów: Św. Alexandra Newskiego: Senator, Radzca Tajny *Pieszczurow*; — Orła Białego: Senatorowie, Radzcy Tajni, *Sucharew* i *von Drebusch*; — Św. Włodzimierza 2-éj klassy wielkiego krzyża: Senatorowie, Radzcy Tajni, *Koczubej* 3 i *Nowosilcow*.

— Przez Najwyższe Dyplomata, 24 go i 28-go Sierpnia, Najłaskawiéj mianowani zostali Kawalerami Orderów: Św. Anny 1-éj klassy, Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny N. Króla Saskiego przy Dworze Cesarskim Rossyjskim, Baron *Seebach*, i Św. Alexandra Newskiego, Radzca Tajny *Schroeder*, za długoletnią, wzorowie gorliwą służbę i pożyteczne prace, jako Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego przy dworze Saskim.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Пруссія.

Шарлоттенбургъ, 29 Сентября.

Сегодня утромъ, въ присутствіи Короля, Королевы и принцевъ короловской фамиліи, въ здѣшней дворцовой церкви совершенъ былъ обрядъ конфирмаціи принца Фридерика Вильгельма-Николая-Карла, старшаго сына принца Прусскаго.

Берлинъ, 5 Октября.

Прусское Національное Собраніе утвердило, третьяго дня, значительнымъ большинствомъ голосовъ слѣдующій проектъ депутата Родбертуса: ,,Прусское Національное Собраніе объявляетъ, что оно, имѣя въ виду постановленіе, 28 Іюня сего года, о введеніи временной центральной власти дла Германіи, питаетъ убѣжденіе, что Правительство Его Кор. Величества будетъ всѣми силами содѣйствовать приведенію въ исполненіе всѣхъ постановленій временной центральной власти и Герман. Національн. Собранія, при угрожающихъ снова затрудненіяхъ датскаго вопроса.“ — Сіе постановленіе можно почитать торжественнымъ и рѣшительнымъ признаніемъ со стороны Прусскаго Правительства центральной власти.

— Генералъ Кавэньякъ, говорятъ, изъяснилъ въ препровожденной недавно нашему правительству нотѣ, что французское правительство непремѣнно будетъ поддерживать республику, но не думаетъ содѣйствовать анархическимъ усиліямъ въ сосѣдственнымъ земляхъ. Сія нота послѣдовала по поводу вопроса относительно пребыванія во Франціи Геккера и оказываемаго ему сочувствія.

— Демократическая партія совершенно отдѣлилась отъ лѣвой стороны въ національномъ собраніи, которая донынѣ была единственною ея подпорою. Депутатъ Штейнъ, прославляемый демократами за свое предложеніе, снова попалъ въ немилость за то, что объявилъ себя довольнымъ приказомъ министра Пфуэля, изданнымъ по арміи. Вся здѣшняя демократія предполагаетъ переселиться въ Бреславль, съ цѣлію соединиться съ тамошнею партіею.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Prussy.

Charlotenburg, 29 września.

Dziś przed południem, w obec Króla, Królowéj i Xiążąt rodziny Królewskiéj, odbywał się w tutejszéj zamkowéj kaplicy obrzęd konfirmacyi Xięcia Fryderyka-Wilhelma-Mikołaja-Karola, najstarszego syna Xięcia Prusskiego.

Berlin, duia 5 października.

Pruskie Zgromadzenie Narodowe przyjęło onegdaj znaczną większością głosów następujący wniosek Deputowanego Rodbertus: ,,Pruskie Zgromadzenie Narodowe oświadcza, że ze względu na prawo o zaprowadzeniu tymczasowéj Władzy Centralnéj dla Niemiec z dnia 28 czerwca r. b., ma to przekonanie, iż rząd Króla Jego Mości, stosownie do obowiązku, przyczyniać się będzie silnie do wykonania wszystkich uchwał tymczasowéj władzy centralnéj i Niemieckiego Zgromadzenia Narodowego, w grożących nanowo zawikłaniach kwestyi Duńskiéj.“— Uchwała powyższa jest niejako uroczystém i ostateczném uznaniem Władzy Centralnéj przez rząd Pruski.

Jenerał Cavaignac zapewnić miał nasz rząd w nadesłanéj niedawno nocie, że rząd francuzki utrzyma wprawdzie Rzeczpospolitą, ale w żaden sposób nie myśli popierać anarchicznych usiłowań w krajach sąsiednich.— Nota ta spowodowaną została przez zapytanie, dotyczące pobytu Heckera we Francyi i okazywanych mu owacyj.

— Stronnictwo demokratyczne odłączyło się zupełnie od Lewéj Strony w Zgromadzeniu Narodowém, która dotychczas jedyną była jego podporą. Deputowany Stein, uwielbiany przez demokratów za swój wniosek, popadł znowu teraz w niełaskę za to, że oświadczył się być zadowolonym z rozkazu Ministra Pfuel, do wojska wydanego. Cała tutejsza demokracya zamyśla wywędrować do Wrocławia, dla połączenia się z tamtejszem stronnictwem.

Австрія.

Вѣна, 3го Октября.

Императоръ издалъ 20 Сентября манифестъ къ жителямъ Ломбардо-Венеціанскаго королевства, въ коемъ изъявляя надежду на скорое возстановленіе мира, во всѣхъ провинціяхъ означеннаго королевства, и изъясняя намѣреніе предоставить имъ всѣ тѣ преимущества, коими пользуются другія провинціи имперіи, объявляетъ всѣмъ безъ изъятія жителямъ означеннаго королевства полное всепрощеніе за участіе въ политическихъ событіяхъ настоящаго годъ и повелѣваетъ оставить безъ дальнѣйшаго производства всѣслѣдствія и отмѣнить наказанія. Въ заключеніе, Е.И.В. присовокупляетъ, что воля его состоитъ въ томъ, чтобы дать имъ уставъ, соотвѣтственный потребностямъ края и не менѣе того ихъ союзу съ Австріею; для чего немедленно, по возстановленіи спокойствія, будутъ созваны изъ всѣхъ провинцій Ломбардо-Венеціянскаго королевства депутаты.

Извѣстіе о постановленіи венгерскаго Сейма, уничтожающемъ назначеніе Фельдмаршала Лейтенанта Ламберга Коммисаромъ всей вооруженной силы въ Венгріи, а также objъ умерщвленіи его, произвело здѣсь чрезвычайное впечатлѣніе. Умерщвленный, Графъ Ламбергъ, оставилъ здѣсь 8 дѣтей и вдову, дочь бывшаго Главнаго Командира здѣшней Національной Гвардіи, Графа Габосъ-Шпринценштейна. Ему было 56 лѣтъ отъ роду; какъ природный венгерскій дворянинъ и командиръ Пресбургской Дивизіи, онъ имѣлъ личное знакомство со всѣмъ дворянствомъ венгерскаго сейма.

— Въ газетѣ Австрійскаго Ллойда сообщаютъ слѣдующія подробности о сраженіи Кроатовъ съ Венгерцами: ,,29-го Сентября, въ 10¼ утра, Іеллашичъ выступилъ со всѣми своими силами изъ Штульвейсенбурга. Онъ атаковалъ правый флангъ Венгерцевъ сильнѣйшимъ изъ своихъ отрядовъ, центръ, менѣе сильнымъ, а лѣвый флангъ слабѣйшимъ, и для этого натиска употребилъ всѣ свои силы. Атака началась на двѣ роты Борсадской національной гвардіи, которыя немедленно отступили; но между тѣмъ собрался цѣлый баталіонъ, бросился на непріятеля

Austrya.

Wiedeń, 3 października.

Cesarz Jego Mość wydał pod dniem 20 września manifest do mieszkańców królestwa Lombardzko-Weneckiego, w którym, oświadczając nadzieję prędkiego przywrócenia pokoju we wszystkich prowincyach tegoż królestwa, i wynurzając życzenie nadania im tych wszystkich swobód, jakich używają już inne prowincye Cesarstwa; udziela wszystkim mieszkańcom rzeczonego królestwa, bez różnicy, zupełne przebaczenie za udział, jaki mieli w wypadkach politycznych roku bieżącego, i nakazuje zupełne umorzenie śledztw, lub już wydanych wyroków sądowych. W końcu J. C. Mość zapewnia, iż wolą jego jest, aby mieszkańcy królestwa Lombardzko-Weneckiego, otrzymali ustawę odpowiedną równie ich potrzebom krajowym, jako też związkowi ich z cesarstwem Austryackiém, ku czemu mają być, wnet po przywróceniu pokoju, zwołani ze wszystkich prowincyi królestwa Lombardzko-Weneckiego deputowani, z wolnego wyboru mieszkańców.

— Wiadomość o uchwale Sejmu Węgierskiego, unieważniającéj mianowanie Feldmarszałka Porucznika Lamberga na Kommisarza całéj siły zbrojnéj w Węgrzech, tudzież o zamordowaniu tegoż Lamberga, sprawiła tu niesłychane wrażenie. Wszyscy przejęci są zgrozą. Zamordowany pozostawił tu 8-ro dzieci i wdowę, która jest córką byłego naczelnego dowódzcy tutejszéj gwardyi narodowéj, Hra-biego Hoyos-Sprinzenstein. Miał on lat 56, a jako nobilitowany szlachcic Węgierski i dowódzca dywizyi w Preszburgu, miał osobistą znajomośc z całą szlachtą Sejmu Węgierskiego.

— Dziennik *Loydy* Austryackiéj zawiera następujące szczegóły o bitwie Kroatów z Węgrami:,,Dnia 29-go września, o godz. 11 przed południem, wystąpił Jełłaczyc z całą swoją siłą z Stuhlweissenburga, mając na przodzie swoich najlepszych, najmężniejszych żołnierzy. Z największą siłą uderzył na prawe skrzydło Węgrów, z mniejszą na środek, a z najmniejszą na lewe skrzydło, przyczém rozwinął wszystkie swoje siły bojowe. Dwie kompanie Borsadzkiéj gwardyi narodowéj wystawione były piérwsze na attak, i naprzód się cofnęły; ale niebawem zebrał się cały batalion, natarł z bagnetem w ręku na nieprzyjaciela, i zmusił go do odwrotu. Jełłaczyc zebrał następnie swoich

въ штыки и принудилъ его отступить. Іеллашичь собралъ своихъ кирасировъ и повелъ ихъ въ атаку на Венгемскую пѣхоту. Вблизи Венгерская кавалерія ожидала боя, Артиллерія Венгерскаго ландвера, стоявшая до того времени въ долинѣ, заняла позицію на возвышенности и встрѣтила непріятельскихъ кирасировъ столь жаркимъ огнемъ, что не только воспрепятствовала аттакѣ, но и не дала имъ времени сразиться съ Венгерскими гусарами. Кроатская кавалерія отступила въ безпорядкѣ. Венгерцы, съ 11 часовъ утра до 5 часовъ по-полудни, мужественно отражали аттаки одну за другою. Войсками во все время командовалъ, съ энергіею и хладнокровіемъ генералъ-маіоръ Мога. Въ 6 часовъ прекратился огонь орудій а Іеллашичь двинулся съ своими войсками вправо отъ центра; посему Венгерскіе военачальники собрались на совѣщаніе о мѣрахъ на счетъ того, чтобы непріятель не обошелъ ихъ фланга и не атаковалъ Офена съ другой стороны, и постановили отступить по направленію къ Марконфасару, чтобы обеспечить столицу и занять лучшую позицію. Радость Венгерцевъ въ этотъ удачный день омрачена была плѣномъ Иванка. Маіоръ сей измѣническимъ образомъ захваченъ былъ Кроатами. Одинъ изъ непріятельскихъ офицеровъ подошелъ съ бѣлымъ знаменемъ, и потребовалъ переговоровъ съ Иванкою. Сей послѣдній началъ къ нему приближаться, но вдругъ былъ окруженъ всадниками и обезоруженъ. Слышно, будто бы, Іеллашичь велѣлъ освободить Иванка, но съ условіемъ, если онъ исходатайствуетъ заключеніе трех-дневнаго перемирія. Венгерцы захватили также въ числѣ прочихъ Графа Зиши, сражавшагося въ войскахъ Бана. При немъ нашли разныя бумаги и письма Іеллашича, въ которыхъ банъ приглашалъ его уговаривать Венгерскія войска, чтобы они переходили на сторону Кроатовъ. Зиши былъ немедленно казненъ.

— Изъ Баната, отъ 13-го Сентября, сообщаютъ, что Патріархъ Іосифъ Раячичь, издалъ 10 числа прокламацію къ Сербамъ, побуждая ихъ къ возстанію.

— Семиградъ находится также въ полномъ движеніи. Подполковникъ валахскаго пограничнаго полка, Орбанъ, образуетъ такую же экспедицію, какую составилъ Іеллашичь. Валахи и Саксонцы, а слѣдовательно большая часть семиградскаго народонаселенія, совершенно благопріятствуютъ ему.

— Провинціальный моравскій сеймъ, собранный нынѣ въ Брюннѣ, рѣшилъ важный вопросъ: должна ли Моравія составлять подчиненную часть Богеміи. Составленное Г-номъ Дворачкомъ объясненіе, что онъ по совѣсти долженъ первую статью уложенія изложить въ такомъ смыслѣ, что Моравія есть независимая земля, соединенная съ Имперіею посредствомъ богемской короны, — возбудило негодованіе, а объявленіе конституціоннаго Комитета, что Моравія не хочетъ и думать о политическомъ соединеніи съ Богеміею, и что даже намѣрена расторгнуть узы, — принято было съ громкими рукоплесканіями. Когда Президентъ пригласилъ, чтобы тѣ, кои благопріятствуютъ дѣйствительному соединенію или поддержанію союза съ Богеміею, встали, оказалось въ пользу соединенія, при глубокомъ молчаніи публики, 17 голосовъ съ лѣвой стороны, съ Дворачкомъ въ челѣ, а 420 противъ онаго. Такимъ образомъ Моравія рѣшительно и торжественно въ третій разъ объявила себя въ пользу отпаденія отъ Богеміи. Политическая независимость Моравіи составляетъ для Австріи весьма важный вопросъ. Она отдѣляетъ союзъ западно-славянской пропаганды отъ венгерскихъ сѣверныхъ славянъ и дѣлаетъ невозможнымъ соединеніе ихъ. Содержаніе первой утвержденной нынѣ статьи слѣдующее: „Моравія есть страна независимая, и только съ конституціонною австрійскою Имперіею органически соединенная.“ Сіе отпаденіе Моравіи отъ Богеміи замѣчательно и въ томъ отношеніи, что родственное племя отдѣляется отъ соплеменной народности.

— Конституціонный комитетъ обнародовалъ сегодня проектъ основныхъ статей законовъ для австрійскихъ націй. Главнѣйшія статьи слѣдующія: Смертная казнь уничтожается, Права о подачѣ прошеній неограниченны. Народныя собранія подъ открытымъ небомъ могутъ быть воспрещены въ случахъ внезапной опасности; никакая вооруженная толпа не можетъ совѣщаться по политическимъ вопросамъ. Нѣтъ го-

kirassyerów i poprowadził ich w massie do attaku przeciw piechocie Węgierskiéj; jazda Węgierska stała niedaleko ztamtąd, oczekując bitwy. Artyllerya landweru Węgierskiego, stojąca dotychczas w dolinie, pospieszyła na wzgórze i sypała na kirassyerów nieprzyjacielskich tak morderczy ogień, że ci nietylko attaku wykonać nie mogli, ale nawet huzarom Węgierskim nie zostawili czasu do spotkania się z nimi. Tak więc jazda Kroacka zmieszana, cofnęła się w nieładzie. Podobnymże sposobem wojska Węgierskie od 11 godziny zrana do 5 z południa, odpierały jeden attak po drugim, z największą walecznością. Jenerał-Major Moga wykonywał swoje rozporządzenia, najpomyślniejszym uwieńczone skutkiem, z energią i determinacyą, a zarazem z najzimniejszą krwią. O godz. 6 zamilkły działa, i Jełłaczyc cofnął się ze swoją armią, ale nie ku środkowi, lecz na prawo. Dowódzcy wojsk węgierskich odbyli następnie radę wojenną, a uważając, że nieprzyjaciel mógłby ich oskrzydlić, i tym sposobem na Budę z innej strony uderzyć, postanowili cofnąć się do Markonwasar, dla zasłonienia stolicy i dla zajęcia lepszego tamże stanowiska. Tak pomyślny dla Węgrów dzień, zaćmił się tylko wzięciem do niewoli walecznego Majora Iwanka, który zdradzieckim sposobem został przez Kroatów ujętym. Jeden z oficerów nieprzyjacielskich zbliżył się z białą chorągwią i zażądał rozmawiać z Iwanką. Ten udał się na pół drogi, gdzie nagle przez jeźdźców oskoczony i rozbrojony został. Słychać, że Jełłaczyc kazał uwolnić Iwankę, ale pod tym warunkiem, że wyjedna 3-dniowe zawieszenie broni. Węgrzy dostali także wielu jeńców, pomiędzy innemi Hrabiego Zichy, który walczył na stronie Banusa. Znaleziono przy nim różne papiery i listy Jełłaczyca, w których wzywany był, aby wo sko węgierskie do przejścia na stronę Kroatów namawiał. Zichy śmiercią ukarany został.“

— Donoszą z Banatu, 13 września, że Patryarcha Józef Rajaczyc, wydał 10 b. m. odezwę wzywającą Serbów do powstania w massie.

— Siedmiogrod jest także w zupełném poruszeniu. Podpułkownik Wołoskiego pułku pogranicznego, nazwiskiem Orban, organizuje podobną wyprawę jak Jełłaczyc. Wołosi i Sasi, a zatém przeważająca ludność Siedmiogrodu, wyznają też samę co on zasadę.

— Prowincyonalny Sejm Morawski, obradujący obecnie w Brünn, rozstrzygł ważną kwestyą: czyli Morawy mają składać część Czech integralną. Uczynione przez Doktora Dworaczek oświadczenie, że słuchając głosu sumienia, w ten sposób musi ułożyć piérwszy art ustawy: iż „Morawa jest kraiem niezawisłym, przez koronę Czeską z konstytucyjnem Cesarstwem połączonym“ — obudziło szemranie; oświadczenie zaś Komitetu konstytucyjnego, że Morawa ani chce wiedzieć o polityczném połączeniu z Czechami, co większa, że dawne nawet węzły chce rozerwać, było grzmiącemi oklaskami przyjęte. Gdy Prezydent wezwał, aby ci, którzy są za istotném połączeniem lub utrzymaniem związku z Czechami, powstali, było za połączeniem, przy głębokiéj ciszy publiczności, 17 głosów z lewéj strony, a na ich czele Pan Dworaczek, 120 zaś przeciw temu. Morawa więc oświadczyła się nie dwuznacznie i po raz trzeci uroczyście za oderwaniem się od Czech. Polityczna niezawisłość Morawy jest dla Austryi kwestyą żywotną. Ona dzieli związek Zachodnio-Sławiańskiéj propagandy od Węgierskich północnych Sławian i czyni niepodobném ich połączenie. Paragraf 1 brzmi teraz tak: „Morawa jest krajem niezawisłym, tylko z konstytucyjném Cesarstwem Austryi organicznie połączonym.“ Odrębność ta Moraw od Czech jest oraz godna uwagi i ze względu wyłączności jednego plemienia z pod narodowości jednostajnego szczepu.

— Komitet ustawowy ogłosił onegdaj projekt zasadniczych praw dla ludów Austryackich. Główniejsze punkta są następujące: Kara śmierci jest zniesiona. Prawo petycyi jest nieograniczone. Zgromadzenia ludu pod gołém niebem, mogą tylko być zabronione w przypadkach nagłego niebezpieczeństwa; żaden zbrojny hufiec nie może się naradzać nad kwestyami politycznemi. — Nie ma religii panującéj. — Małżeństwo cywilne zostaje zaprowadzone. —

єподствующей вѣры. Вводится гражданское супружество. Единство закона для всѣхъ народностей. Маіораты и фидеикомиссы прекращаются. Войска подчиняются гражданскимъ законамъ и судопроизводству.

— Предложенный Министромъ Финансовъ бюджетъ на 1849 годъ, показываетъ дефицитъ въ 62 милліона рейхсъ-талларовъ, который дѣйствительно будетъ еще значительнѣе, такъ какъ противъ министерскаго проекта окажутся расходы значительнѣе, а приходы ограниченнѣе. Преимущественно поражаетъ вниманіе расходъ на штатъ императорскаго двора. Штатъ сей состоитъ изъ 827 чиновниковъ, 25 врачей и адвокатовъ и 3,026 чел. прислуги и надзирателей, кои вмѣстѣ получаютъ въ годъ 1,746,882 рейхсъталлера; при томъ 407 чиновниковъ, 239 вдовъ, 67 слугъ и 67 дѣтей получаютъ пенсіона въ годъ 167,361 флор; сверхъ сего въ придворный штатъ внесены въ видѣ состоящихъ на императорскомъ содержаніи: 385 мужчинъ, 359 женщинъ и 326 дѣтей, съ содержаніемъ въ 54,092 р. тал.

— За нѣсколько предъ симъ дней происходило здѣсь погребеніе Элисаветы Обреновичъ, дочери Князя Милоша и супруги сербскаго дворянина Рудна. Ея братъ, Князь Михаилъ Обреновичъ, шествовалъ за гробомъ съ блистательною свитою.

— Все болѣе и болѣе поговариваютъ о вѣроятности обнародованія Вѣны въ осадномъ положеніи.

5-го Октября.

По силѣ обнародованнаго сегодня Императорскаго рескрипта, изданнаго къ венгерскому сейму, сеймъ сей распущенъ; всѣ неутвержденныя Императоромъ постановленія и распоряженія сего сейма, признаны недѣйствительными и противозаконными; Банъ Кроаціи, Славоніи и Далмаціи, Фельдмаршалъ Лейтенантъ Баронъ Іосифъ Іеллашичь, назначенъ Главнокомандующимъ всѣхъ войскъ, расположенныхъ въ Венгріи и смежныхъ странахъ, а также въ Семиградѣ; до возстановленія мира и порядка, Венгрія подчинена военному праву и Кроатскій Банъ, по званію своему Королевскаго Коммисара и Намѣстника, получаетъ неограниченное уполномочіе.

— Императоръ назначилъ третьяго дня, Оберъ-Фельдцейхмейстера и Капитанъ-Лейтенанта венгерской Лейбъ-Гвардіи, Барона Адама Ресцея, Президентомъ венгерскаго Министерства, съ предоставленіемъ ему полномочія образовать новый венгерскій кабинетъ.

— По полученному здѣсь вчера донесенію съ курьеромъ, корпусъ Кроатовъ, состоящій изъ 8,000 чел. ворвался въ Раабу (въ двухъ дняхъ пути отъ Вѣны). Въ Австрійскомъ Ллойдѣ сообщаютъ слѣдующія подробности: „Часть кроатскихъ войскъ, съ лѣваго фланга, состоящихъ изъ 6 или 8,000 чел., двинулась вчера (3-го числа) по полудни, вѣрно въ слѣдствіе пораженія лѣваго фланга арміи Іеллашича, чрезъ Кисъ-Беръ, имѣнія Графовъ Казимира и Баттіани, по направленію къ Раабу и вступила въ этотъ городъ около полудня. Ихъ командиръ, коего считали самимъ Іеллашичемъ (что однако невѣроятно), обложилъ городъ военною контрибуціею, то есть 6,000 т. хлѣбовъ, 700 ведрами винограднаго вина, 300 центнерами говядины, 1,200 мѣрами овса и 30,000 рейхсъ-тал..; все это мѣстными властями, такъ какъ венгерскихъ войскъ въ городѣ вовсе не было, было доставлено въ самое непродолжительное время. Въ то же однако время, въ Визельбургѣ и окрестностяхъ народъ, вооружившись въ значительномъ числѣ, двинулся противъ города, и сегодня ожидаютъ нападенія на вступившихъ въ Раабъ Кроатовъ.

— Уже всѣ наши гостинницы наполнены знатными Венгерскими выходцами. Веспримскій Епископъ, графъ Зичи (братъ Княгини Меттернихъ) едва избѣжалъ ярости народа.

— По полученнымъ сегодня извѣстіямъ изъ Пресбурга, снова вспыхнуло въ Тренчинѣ славянское возстаніе, которое состоитъ, по видимому, въ связи съ движеніемъ арміи Іеллашича на городъ Раабъ. Сегодня не прибыло ни почты, ни курьера изъ Песта и нижней Венгріи.

— *По полудни.* Въ слѣдствіе Императорскаго рескрипта, изданнаго къ Венгерскому войску, выступило сегодня изъ Брукка, при рѣкѣ Лейтѣ, около 5,000 чел. императорскаго войска въ Визельбургъ, для соединенія съ Кроатами. Генералъ Ледересъ командуетъ сими войсками.— Изъ Греца выступилъ Фельд-

Równe prawa dla wszystkich narodowości.— Majoraty i fideikomissa ustają.— Wojsko zostaje pod prawami i sądami cywilnemi.

— Przełożony przez Ministra skarbu budżet na rok 1849, okazuje deficit w summie 62 milionów zł. reń., który w rzeczywistości jeszcze okaże się wyższy, ponieważ wydatki będą większe, a dochody mniejsze, aniżeli w ministeryalnym projekcie podano. Najbardziéj uderzającym jest wydatek na służbę dworu Cesarskiego. Składa się ona z 827-dmiu urzędników, 25 lekarzy i 3.026 sług i dozorców. którzy razem pobierają rocznie 1,746,882 zł. r., a obok tego 407 urzędników, 239 wdów, 67 sług i 67 dzieci pobierają emerytury rocznie 167.361 fl., nadto jeszcze pomieszczeni są w budżecie dworu, jako prowizyoniści, 385 mężczyzn, 359 kobiet i 326 dzieci, z roczną płacą 54,092 zł. r.

— Przed kiku dniami odbył się tu pogrzeb Elżbiéty Obrenowicz, córki Xięcia Miłosza, żony Serbskiego szlachcica Rudna. Brat jéj, Xiąże Michał Obrenowicz, szedł za trumną z świetnym orszakiem.

— Coraz więcéj mówią o prawdopodobieństwie ogłoszenia Wiednia w stanie oblężenia.

Dnia 5 października.

Na mocy ogłoszonego dziś reskryptu Cesarskiego, wydanego do Sejmu Węgierskiego, Sejm ten został rozwiązany; wszystkie przez Cesarza nie sankcyonowane uchwały i rozporządzenia tegoż Sejmu, za nieważne i nieprawne uznane; Banus Kroacyi, Slawonii i Dalmacyi, Feldm. Por. Baron Józef Jellaczyc, mianowany Naczelnym Wodzem wszystkich wojsk stojących w Węgrzech i krajach przyległych, oraz w Siedmiogrodzie; całe Węgry do czasu przywrócenia pokoju i porządku, poddane są pod prawa wojenne, a Banus Kroacyi, jako Kommisarz i Namiestnik Królewski, otrzymuje nieograniczone pełnomocnictwo.

—Cesarz mianował także onegdaj W. Mistrza artyleryi i Kapitana-Porucznika Węgierskiéj gwardyi przybocznéj, Adama Barona Rescey, Prezesem Ministrów Węgierskich, z poleceniem utworzenia nowego Ministerstwa węgierskiego.

— Według nadeszłéj tu wczoraj sztafety, korpus Kroatów, z 8,000 ludzi złożony. wkroczył do m. Raab (dwa dni drogi od Wiednia). Dziennik *Lloyd Austr.* udziela w tym względzie następujące szczegóły: „Część wojska Kroackiego, i to z lewego skrzydła, w ogóle do 8,000 ludzi, ruszyła wczoraj (d. 3) po południu, zapewne w skutku wiadoméj już klęski lewego skrzydła armii Jellaczyca, przez Kis-Ber, posiadłość Hrabiów Casimir i Bathyany, ku Raab, i wkroczyła do tego miasta około południa. Dowódzca ich, którego uważano za samego Jellaczyca, (co jednak zdaje się być do prawdy niepodobném) nałożył na miasto kontrybucyą wojenną, t. j. 60,000 bochenków chleba, 700 wiader wina, 300 cent. mięsa wołowego, 1,200 miar owsa i 30,000 zł. reń. m- k., co wszystko władze miejscowe, ponieważ wojska Węgierskiego wcale w mieście nie było, dostarczyły natychmiast, lubo z nietajoną niechęcią. Jednocześnie atoli w Wieselburgu i okolicy powstało w licznych massach pospolite ruszenie i ruszyło ku miastu, tak, że jeszcze dziś spodziewano się uderzenia na weszłych do Raab Kroatów.

— Od dwóch dni wszystkie nasze hotele zapełnione są przez znakomitych wychodźców węgierskich. Biskup Wesprimski, Hr. Zichy (brat Xiężny Metternich) zaledwie uniknął zajadłości ludu.

— Według dzisiejszych wiadomości z Preszburga z d. 4, wybuchło w Trenczynie powstanie Sławian, które się zdaje być w związku z poruszeniem armii Jellaczyca ku miastu Raab. Dziś nie przybyły ani poczty, ani gońcy z Pesztu i dolnych Węgier.

— *Po południu.* W skutku Reskryptu Cesarskiego, wydanego do Sejmu Węgierskiego, wyruszyło dziś z rana z Bruck, nad rz. Leitha, około 5,000 wojska Cesarskiego do Wieselburga, w celu połączenia się z Kroatami. Jenerał Lederes dowodzi tém wojskiem. — Z Gracu wyruszył Feldmarszałek Por. Buritz, z 4,000 wojska ku je-

маршалъ-Лейтенантъ Бурицъ, съ отрядомъ въ 4,000 чел. къ озеру Платтенъ. Изъ Моравіи отправляется въ Верхнюю Венгрію 15,000 чел.

— Въ Бреславльской газетѣ отъ 6-го числа сообщаютъ: По верхне-силезской желѣзной дорогѣ получили мы донесеніе, что австрійскія войска отправились вчера поутру изъ Кракова въ Венгрію, куда перевезены были на повозкахъ. Только незначительный гарнизонъ оставленъ въ Краковѣ. Транспортъ требовалъ нѣсколькихъ сотъ повозокъ.

Венгрія. *Пестъ, 1-го Октября.*

Битва съ 29 на 30 число осталась безъ рѣшительнаго результата. Однако Венгерцы присвоиваютъ себѣ побѣду. Вчера привели сюда 30 чел. плѣнныхъ. Іеллашичь пожелалъ заключить перемиріе на 3 дня. Сеймъ продолжается безпрерывно, однако значительнѣйшая часть депутатовъ отправилась въ лагерь. Все здѣшнее народонаселеніе, способное носить оружіе, предоставило себя въ распоряженіе правительства. Театръ военныхъ дѣйствій отстоитъ отсюда на 3 часа пути. Нашъ городъ будетъ защищаемъ до послѣдней возможности. Стеченіе волонтеровъ въ лагерѣ со всѣхъ сторонъ весьма значительно. Вообще говорятъ, что непріятель имѣетъ лучшихъ генераловъ, но мы—лучшихъ солдатъ.

— *Прибавленіе.* По обнародованному здѣсь военному донесенію, въ битвѣ 29 го сентября Іеллашичь повсюду былъ разбитъ и оттѣсненъ за Штульвейссенбургскія виноградники. Онъ оставилъ 100 чел. убитыми; съ нашей стороны 7 чел. убито. Преимущественно хвалятъ вновь образованную венгерскую артиллерію. Сегодня не сражаются.

— Письмо изъ Петервардена отъ 26 сентября сообщаетъ, что въ сраженіи при Сентъ-Тома, гдѣ у Венгерцевъ было 50,000 чел. войска и 16 орудій, Сербы остались побѣдителями и отбили 16 орудій, преслѣдуя Венгерцевъ до Гегіеса и Каласа. Потеря Венгерцевъ состоитъ изъ 3,500 чел. Сербы отступили къ своимъ римскимъ окопамъ.

2 Октября.

Вчера, не смотря на заключенное перемиріе, перестрѣлка продолжалась, и потомъ завязалась битва, потому что Іеллачичь хотѣлъ перемѣнить свою позицію, чего наши вооруженною рукою не допустили. Іеллашичь нѣсколько отступилъ.

— Въ лагерѣ повѣсили вчера двухъ родныхъ братьевъ, графовъ Эдона и Евгенія Зиши. Обнаружены предательскія ихъ сношенія съ Іеллашичемъ. При первомъ нашли также письма Эрцгерцогини Софіи. Онъ былъ шуринъ Князя Меттерниха.

— Вчера былъ здѣсь военный министръ Мешаросъ. Онъ привелъ съ собою изъ лагеря при Сентъ-Тома отрядъ въ 6 000 чел., и сегодня отправился въ лагерь при Мартонвасеръ; вскорѣ прибудетъ туда также 15,000 крестьянъ. Въ нашемъ городѣ устроиваютъ сегодня поголовное ополченіе. Изъ словацкихъ комитатовъ получены достовѣрныя извѣстія, что тамошніе происки совершенно были уничтожены. Это совершилъ Графъ Зай. Вчера захватили здѣсь значительную денежную сумму, предназначенную изъ Вѣны Іеллашичу.

— Съ театра военныхъ дѣйствій ничего новаго нѣтъ, кромѣ того, что Банъ издалъ прокламацію къ нашимъ офицерамъ, приглашая ихъ, чтобы они исполнили долгъ свой, то есть, перешли подъ его знамя.

Въ 1½ часовъ по полудни.

— Здѣсь господствуетъ совершенное замѣшательство. Вчера было рѣшено, чтобы всѣ способные носить оружіе сегодня выступили противъ непріятеля, въ настоящую минуту это дѣйствительно приводится въ исполненіе. Всѣ лавки должны быть заперты. Недовѣрчивость достигла до высочайшей степени. Всѣ зажиточнѣйшіе жители бѣжали изъ города. Сегодня высылаютъ отсюда, въ непріятельскій станъ, нѣсколько тысячъ прокламацій на Сербскомъ языкѣ, съ цѣлію уговорить Кроатовъ положить оружіе, Банъ, будто бы, направился къ Моръ и Дотисъ. Поселяне продолжаютъ прибывать въ нашъ станъ, но не слишкомъ въ большомъ количествѣ.

— *Вечеромъ.* Безначаліе дошло до крайней степени. Банъ стоитъ въ Мартавасарѣ; перемиріе должно было продолжаться до 6 часовъ вчерашняго вечера. Въ окрестностяхъ Песта всѣ дороги покрыты волонтерами, ведущими въ Пестъ. Бѣгство изъ Буды, Песта и Пресбурга въ Моравію и къ границамъ, постоянно продолжается.

zioru Platten, dla stawienia się także pod rozkazy Banusa. Z Morawii wychodzi do górnych Węgier 15,000 wojska.

— Gazeta Wrocławska z d. 6 b. m. donosi: „Górno-Szlązką koleją żelazną otrzymujemy właśnie wiadomość, że wojsko Austryackie wyruszyło wczoraj z rana z Krakowa, jak najspieszniéj, do Węgier, i na wozach zostało tam przewiezione. Małą tylko załogę pozostawiono w Krakowie. Transport ten wymagał kilkuset wozów.

Węgry. *Peszt, 1 października.*

Bitwa z dnia 29 na 30 pozostała bez stanowczego rezultatu. Nasi jednak przypisują sobie zwycięztwo. Wczoraj przyprowadzono tu 30 jeńców. Na żądanie Jełłaczyca zawarto zawieszenie broni na 2 dni. Sejm jest nieustający, większa jednak część Deputowanych udała się do obozu. Cała tutejsza ludność, zdolna do noszenia broni, stawiła się do rozporządzenia rządu. Pole wojny jest ztąd tylko o 3 godziny drogi. Miasto nasze do ostatka bronione będzie. Napływ ochotników do obozu jest ze wszystkich stron bardzo wielki. Powszechnie mówią, że nieprzyjaciel ma lepszych Jenerałów, ale my lepszych żołnierzy.

— *Dopisek.* Według ogłoszonego tu właśnie biuletynu wojennego, w bitwie z d. 29 września Jełłaczyc wszędzie został pobity i odparty aż za winnice Stuhlweissenburga. Pozostawił 100 poległych; my mieliśmy 7 ludzi zabitych. Szczególniéj chwalona jest nowo-utworzona artyllerya Węgierska. Dziś się nie biją.

— List z Peterwardynu, z d. 26 września, donosi, że w bitwie pod St. Thomas, gdzie Węgrzy mieli 50 000 ludzi i 16 dział, Serbowie zostali zwycięzcami i zdobyli 16 dział, ścigając Węgrów aż do Hegyes i Kolas. Strata Węgrów wynosi 3,500 ludzi. Serbowie cofnęli się do swoich szańców Rzymskich.

Dnia 2 października.

Wczoraj, pomimo zawartego zawieszenia broni, walka trwała częściowo; Jełłaczyc bowiem chciał zmienić swoję pozycyą, czemu jednak nasi w morderczéj bitwie przeszkodzili. Jełłaczyc miał się trochę cofnąć.

— W obozie powieszono wczoraj dwóch braci, Hrabiów Oedona i Eugeniusza Zichy. Odkryto bowiem zdradzieckie ich stosunki z Jełłaczycem. Przy pierwszym znaleziono także listy od Arcy-Xiężnéj Zofii. Był on szwagrem Xięcia Metternicha.

— Minister wojny Meszaros przybył tu wczoraj. Przyprowadził z sobą z obozu pod St. Thomas 6,000 ludzi i dziś udał się do obozu pod Martonvasar, o 4-ry godziny drogi ztąd; 15,000 włościan także tam dziś przybędzie. W naszém mieście organizują dziś pospolite ruszenie. Z komitatów Słowackich otrzymano pewne wiadomości, że tamtejsze powstanie, pod wodzą Hurbana całkiem zostało przytłumione. Uskutecznił to Hrabia Zay, silną dłonią. Wczoraj skonfiskowano tu znaczną summę pieniędzy, przesyłaną z Wiednia Jełłaczycowi.

— Z widowni wojny nie ma nic nowego, oprócz chyba że Banus wydał odezwę do naszych oficerów, wzywając ich, aby powrócili do swoich obowiązków, to jest przeszli pod jego chorągiew.

Godz. pół do 2 po południu.

Panuje tu nieograniczone zamieszanie. Wczoraj postanowiono, że dziś wszyscy zdatni do noszenia broni mają ruszyć w massie przeciw nieprzyjacielowi, co też w téj chwili rzeczywiście ma miejsce. Wszystkie sklepy powinny być zamknięte. Nieufność doszła do najwyższego stopnia. Wszyscy majętniejsi mieszkańcy uciekli z miasta. Dziś wysyłają ztąd wiele tysięcy odezw w języku kroackim do obozu nieprzyjacielskiego, aby skłonić Kroatów do złożenia broni i do pokoju. Banus miał się zwrócić ku Mor i Dotis. Napływ włościan trwa nieustannie, ale nie jest zbyt liczny.

Wieczorem. Anarchia doszła tu do najwyższego stopnia. Banus stoi w Martowasar; zawieszenie broni trwać miało do wczoraj godz. 6 w wieczór. W okolicy Pesztu wszystkie gościńce pokryte są ochotnikami dążącymi do Pesztu. Uciekanie z Budy, Pesztu i Preszburga do Morawii i ku granicy trwa ciągle.

— Только что обпародовали бюллетень, изъ коего видно, что Графъ Баттіани, который съ частію народнаго ополченія стоитъ при Могачѣ, отбилъ у генерала Роль, 16 повозокъ съ боевыми припасами и 80 гренцеровъ. Непріятельская сила состоитъ изъ 6 баталіоновъ и 12 орудій.

— Судья отдѣленія и президентъ Верхней Палаты, графъ Майлатъ, назначенный въ Вѣнѣ временнымъ венгерскимъ намѣстникомъ, тайно уѣхалъ отсюда.

Франція.

Парижъ, 30 *Сентября.*

Засѣданія національнаго собранія 27-го 28-го и 29 Сентября. Вчера собраніе разсматривало 20-ю статью устава. Поправки этой статьи, внесенныя нѣкоторыми представителями, заключившіяся въ томъ чтобы законодательная власть состояла изъ двухъ палатъ, подали поводъ къ жаркимъ преніямъ. Г. Ламартинъ возставалъ противъ системы двухъ палатъ, утверждая, что во Франціи нѣтъ уже аристократіи и что не возможно возстановить оную. Г-нъ Одиллонъ-Барро утверждалъ противное, изъясняя, что только двѣ палаты могутъ сохранить равновѣсіе и противустоять непредвидимымъ случаямъ, потому что національное собраніе, заключавшееся въ одной палатѣ, никогда долго не существовало, потому что оно только ниспровергаетъ, но ничего не создаетъ. Ораторъ въ заключеніе рѣчи своей сказалъ горестное предвѣщаніе, что если собраніе не воспользуется прежними примѣрами, то будетъ имѣть печальный урокъ, и вѣчно будетъ сожалѣть о томъ. Многіе изъ представителей, а въ томъ числѣ и г. Тьеръ, осыпали похвалами оратора. За симъ засѣданіе на нѣкоторое время было закрыто, а по вторичномъ открытіи, приступлено было къ собиранію голосовъ о дополнительной статьѣ, и система 2-хъ палатъ отвергнута 530 гол. противъ 289. 28 числа члены собранія разсматривали слѣдующія статьи устава, и приняли: 21-ю, на основаніи коей 750 членовъ будутъ составлять національное собраніе, и что каждый Французъ 21-го года есть избиратель; а въ члены собранія можетъ быть избранъ 25 лѣтъ. Предъ открытіемъ преній носились слухи объ открытіи заговора поднять на воздухъ народное собраніе, и дѣйствительно въ библіотекѣ найденъ ящикъ съ горючими вѣществами, но когда и съ какою цѣлью былъ онъ туда внесенъ,—неизвѣстно.

— Засѣданіе національнаго собранія было вчера весьма безпокойно. Палату окружали пѣшія и конныя войска, привезены были даже орудія, потому что разнесся слухъ, будто работники намѣрены освободить Распайля. Одинъ изъ журналистовъ даже сказалъ на ухо члену Данжуа, что если національное собраніе, въ продолженіе трехъ дней, не выпуститъ Распайля, то 160,000 пролетаріевъ принудятъ его къ этому. Данжуа разсказалъ о томъ Г. Маррасту, который тотчасъ велѣлъ арестовать этого человѣка. Потомъ собраніе занялось разсмотрѣніемъ устава, во время коего упрекали министровъ въ двуличности и медленности дипломатическихъ сношеній.

— Въ сегодняшнемъ Мониторѣ сообщаютъ слѣдующее извѣстіе: ,,Въ журналѣ *Presse* напечатана вчера статья по вопросу о посредничествѣ. Изложенныя въ этой статьѣ увѣренія не проистекаютъ изъ оффиціальнаго источника и вовсе не имѣютъ той достовѣрности, которую можно было бы имъ приписать, судя по заглавію статьи.“ Въ *Presse* сообщаютъ, что вѣнскій дворъ согласился не начинать непріятельскихъ дѣйствій противъ Венеціи, съ условіемъ, что ей не будетъ подана помощь иностранными государствами и что права владѣнія симъ городомъ, предоставленныя трактатомъ 1815 года, останутся ненарушимыми. Говорятъ, что этотъ отвѣтъ вѣнскаго двора будетъ принятъ въ разсмотрѣніе лордомъ Пальмерстономъ и г-мъ Бастидомъ.

— Г. Петръ Леру роздалъ, третьяго дня, журналистамъ національнаго собранія свое демократическосоціалистическое уложеніе, посредствомъ котораго хочетъ онъ государство образовать такъ ,что впредь—монархія, аристократія и анархія сдѣлаются невозможными. Проектъ сей состоитъ изъ 100 статей, и государственное представительство раздѣлено въ немъ на три корпуса, которые вмѣстѣ образуютъ національное представительство: 1) корпусъ судебный или ученый; 2) корпусъ законодательный; 3) корпусъ исполнительный.

— Właśnie przylepiają na murach ulic biuletyn, według którego Nadżupan Hr. Batthyany, który z częścią pospolitego ruszenia stoi pod Mohaczem, zabrał nieprzyjacielskiemu Jenerałowi Roth, 16 wozów z amunicyą i 80 Grencerów. Siła nieprzyjacielska składała się z 6 batalionów i 12 dział.

— Sędzia Kuryi i Prezes Izby wyższéj, Hr. Mailath, mianowany w Wiedniu tymczasowym Namiestnikiem Węgier, ujechał ztąd potajemnie.

Francya.

Paryż, 30 *września.*

Obrady Zgromadzenia Narodowego w dniach 27, 28 *i* 29 *września.* D. 27, odbywały się ważne narady nad 20-m artykułem ustawy. Poprawka tego artykułu, wniesiona przez kilku Reprezentantów, aby Władza Prawodawcza składała się z dwóch Izb, dała powód do żywych rozpraw. P. Lamartine powstawał przeciw systematowi 2-ch Izb, utrzymując, że we Francyi nie ma arystokracyi, i że téj utworzyć nie podobna. Przeciwnie zaś utrzymywał P. Odillon-Barrot, że tylko dwie Izby mogą się równoważyć i opierać nieprzewidzialnym wypadkom; że Zgromadzenie Narodowe, w jednéj zawarte Izbie, nigdy długo nie istniało; że może tylko obalać, a nie tworzyć. Skończył swą mowę smutną przepowiednią, że jeżeli Zgromadzenie nie będzie korzystało z przykładów przeszłości, wystawi się na smutną naukę i na żal wieczny. Mnóstwo deputowanych, a między tymi i P. Thier, winszowali mowcy; posiedzenie było na jakiś czas zawieszone; po otwarciu zaś jego powtórném, przystąpiono do głosowania, przez które systemat dwóch Izb odrzucony został 530 głosami przeciw 289. D. 28 rozprawiali Reprezentanci nad dalszemi artykułami ustawy, a między temi przyjęli par. 217, stanowiący, że 750 członków stanowić ma Zgromadzenie Narodowe, tudzież, że każdy Francuz, 21 lat liczący, jest wyborcą, a członkiem Zgromadzenia, po skończonych 25 latach, wybranym być może. Przed obradami krążyła pogłoska, że odkryto zamach wysadzenia w powietrze Zgromadzenia Narodowego; jakoż istotnie znaleziono w bibliotece szkatułkę, zawierającą przedmioty palne, ale kiedy i w jakim celu została tam umieszczoną, nie wiadomo.

Wczorajsze obrady Zgromadzenia Narodowego były bardzo burzliwe. Izba otoczona była wojskiem pieszém i konném, zatoczono nawet działa; krążyła bowiem pogłoska, że robotnicy chcą wymusić uwolnienie Raspaila. Jeden nawet dziennikarz oświadczył Reprezent. Denjoy, że jeżeli Zgromadzenie Narodowe w trzech dniach nie uwolni Raspaila, zmuszone będzie do tego przez 160,000 proletaryuszów. Denjoy powiedział to P. Marast, który natychmiast owego publicystę uwięzić kazał. Następnie zajmowali się Reprezentanci dalszemi rozprawami nad ustawą, w ciągu których zarzucano Ministrom hipokryzyą i opieszałość w sprawach dyplomatycznych.

— Dzisiejszy *Monitor* zawiera następujące oświadczenie: ,,Jeden z dzienników (*Presse*) ogłosił wczoraj artykuł o kwestyi pośrednictwa. Zawarte w owym artykule twierdzenia nie pochodzą wcale ze źródła urzędowego, i nie mają zgoła charakteru autentyczności. *Presse* doniosła, że dwór Wiedeński zgodził się na to, iż nie rozpocznie kroków nieprzyjacielskich przeciw Wenecyi, ale tylko pod warunkiem, iż jéj nie udzielą pomocy z zagranicy, oraz, że zachowanem zostanie prawo posiadania miasta, wypływające z traktatów 1815 roku. Ta odpowiedź dworu Wiedeńskiego ma być wziętą pod rozwagę przez Lorda Palmerston i P. Bastide.

— P. Piotr Leroux rozdał onegdaj pomiędzy dziennikarzy Zgromadzenia Narodowego swój projekt demokratyczno-socyalistowskiej ustawy, za pomocą któréj, chce kraj tak uorganizować, że monarchiczność, arystokracya i anarchia staną się równie naprzyszłość niepodobne. Ten projekt obejmuje 100 artyk. Reprezentacya kraju rozpada się w nim na trzy ciała, które razem tworzą reprezentacyą narodową: 1) ciało sądownicze czyli naukowe; 2) ciało prawodawcze; 3) ciało wykonawcze. Ciało prawodawcze składa się z następujących trzech Izb: Piérwsza Izba: chemicy, eko-

Законодательный корпусъ состоитъ изъ слѣдующихъ трехъ палатъ: въ первой палатѣ находятся: химики, экономисты, естествоиспытатели; во второй палатѣ: ваятели, историки; въ третьей палатѣ: земледѣльцы, купцы, фабриканты.

— Покои Королевы и адъютантская зала въ Тюльери превращены теперь въ казармы для пѣхоты.

1-го *Октября*.

Здѣшніе журналы наполнены грустными описаніями безпокойнаго и буйнаго засѣданія Національнаго Собранія вчерашняго числа. Депутатъ, г. Данжуа (Denjoy), какъ по всему видно, человѣкъ честный, благородный и неустрашимый, потребовалъ у министровъ объясненія касательно революціоннаго банкета, происходившаго 22-го Сентября въ Тулузѣ, въ присутствіи префекта, мера, членовъ городоваго совѣта, ректора академіи и другихъ должностныхъ лицъ. Зала собранія украшена была красными знаменами и фестонами: на красномъ древкѣ знамени былъ революціоный красный колпакъ. Тосты были произнесены въ память Робеспіера и другихъ террористовъ. Тосты за благоденствіе Національнаго Собранія и за здоровье Президента Кавеньяка были сопровождаемы шиканіемъ, свистомъ, криками: ,,долой ихъ!" По окончаніи обѣда гости плясали фарандолу (Тулузскій танецъ), потомъ, взявшись за руки, пошли по городу съ восклицаніями: да здраствуютъ Барбесъ, Робеспіеръ, Маратъ! да здраствуетъ гильотина! Все это расписано въ Тулузскихъ газетахъ! Ораторъ потому говорилъ объ этомъ банкетѣ, что считалъ его знакамъ тайныхъ стремленій, угрожающихъ обществу пагубными преднамѣреніями ультра-републиканцевъ. Вся лѣвая сторона Національнаго Собранія раздраженная, бросилась со скамей, окружила каѳедру, грозила оратору, и готовилась столкнуть его. Маррастъ вышелъ и призвалъ на помощь четверыхъ экзекуторовъ. Предсѣдательствовавшій, Вице-Президентъ Корбонъ, просилъ, убѣждалъ, звонилъ, наконецъ надѣлъ шляпу—ни что не помогало. Въ *Presse* говорятъ: ,,Отъ засѣданія, изъ котораго мы вышли, до постыдныхъ засѣданій, въ которыхъ Маратъ и Таліенъ всходили на каѳедру Конвента съ пистолетомъ въ рукѣ, остался одинъ шагъ. Сдѣлаетъ ли Національное Собраніе этотъ шагъ?... Мы можемъ только сказать, что на ораторской трибунѣ четыре экзекутора тѣснились вокругъ г. Данжуа, чтобъ защитить его отъ части Собранія, пришедшей въ изступленіе. Въ первый разъ представляется Франціи такое зрѣлище, и мы, съ исторіею въ рукахъ, утверждаемъ, что и вязальщицы 1793 г. не представляли такой жалкой картины въ то время, когда онѣ, за сорокъ су въ день, выражали на галереяхъ общее мнѣніе. Тогда были битвы и зрѣлища кровавыя: одна партія истребляла другую, но когда видано было, чтобъ двѣсти рукъ поднялись на одного человѣка, чтобъ двѣсти представителей народа кинулись на одного изъ своихъ товарищей, заглушая его голосъ и угрожая ему лично? Нѣтъ! Этого не бывало никогда!"—Когда буря поутихла, Министръ Внутреннихъ Дѣлъ взошелъ на каѳедру, и старался доказать, что это дѣло невозможное, что извѣстія преувеличены газетами, что почтенные чиновники не могли участвовать въ демонстраціяхъ такого рода, и что онъ велитъ произвести слѣдствіе. Онъ былъ въ большомъ смущеніи, говорилъ несвязно, отрывисто, и не убѣдилъ никого. Одинъ человѣкъ, въ этомъ случаѣ, исполнилъ свое дѣло: Военный Министръ, Генералъ Ламорисіеръ, объявилъ, что узнавъ о замышляемомъ банкетѣ, онъ, съ согласія Генерала Кавеньяка, запретилъ командующему въ Тулузѣ Генералу Баллону принимать въ немъ участіе. Но тѣмъ болѣе отвѣтственности лежитъ на другихъ министрахъ, что они не сообщили того же запрещенія чиновникамъ своего вѣдомства, и слѣдственно, нѣкоторымъ образомъ, одобрили это постыдное и опасное пиршество.

— Кавеньякъ очень боленъ, и хотя не лежитъ въ постелѣ и принималъ вчера вновь назначеннаго Испанскаго посланника, однако же вынужденъ былъ исполнять строгія предписанія врачей. Три дня уже не бываетъ онъ на засѣданіяхъ національнаго собранія. Сегодня поутру снова носились слухи что г. Сенаръ (министръ внутреннихъ дѣлъ) въ слѣдствіе вчерашняго происшествія въ палатѣ, оставляетъ свое министерство. Какъ бы то ни было, преобразованіе кабинета, рано или поздно неизбѣжно. Въ вечернихъ журналахъ пишутъ, что *Democratie Pacifique* конфискованъ, по поводу, что о вчерашнемъ засѣданіи сказано было въ

nomiści, naturaliści. Druga Izba: rzeźbiarze, historycy. Trzecia Izba: rolnicy, handlarze, fabrykanci.

— Były pokoje Królowéj i salę adjutantów w Tuilleryach, przemieniono obecnie na koszary dla piechoty.

Dnia 1 października.

Dzienniki dzisiejsze zapełnione są opisem szczegółów burzliwego i gwałtownego posiedzenia Zgromadzenia Narodowego w dniu wczorajszym. Deputowany P. Denjoy, jak widać ze wszystkiego, człowiek prawy, szlachetny i nieustraszony, żądał od Ministrów objaśnienia względem rewolucyjnéj uczty, wyprawionéj d. 22 września w Tuluzie, w obec Prefekta, Mera, Członków Rady miejskiéj, Rektora Akademii i innych urzędników. Sala téj biesiady ubrana była w czerwone chorągwie i wieńce; na czerwoném drzewcu chorągwi zatknięto czerwoną czapkę rewolucyjną. Spełniano toasty na cześć Robespiera i innych terrorystów; toast zaś za pomyślność Zgromadzenia Narodowego, jako też za zdrowie Cavaignaca, został przyjęty z sykaniem, gwizdaniem i okrzykami: ,,precz z nimi!" Po uczcie goście tańcowali farandolę (taniec Tuluzki), poczém ująwszy się za ręce, udali się na miasto z okrzykami: ,,Niech żyje Barbes, Robespierre, Marat! niech żyje gilotyna!" Wszystkie te szczegóły są opisane w dziennikach Tuluzkich. Mówca przytaczał je jako dowód tajemnych dążeń i zagrażających towarzystwu zgubnych zamiarów ultra-Republikanów. Oburzona tém Lewa strona Zgromadzenia, upatrując w słowach mówcy przymówkę do siebie, porwała się z swych ławek, otoczyła mównicę, groziła mówcy i zabierała się do kroków gwałtownych. Prezes P. Marast wyszedł i wezwał na pomoc czterech exekutorów Izby. Prezydujący, vice-Prezes Corbonne, prosił, błagał, dzwonił, nareszcie nakrył głowę; ale nic nie pomagało.— W *Presse* mówią: ,,Od posiedzenia z któregośmy wyszli, do haniebnych posiedzeń, na których Marat i Tallien wstępowali na mównicę Konwencyi z pistoletami w ręku, jeden tylko jest krok do zrobienia. Czyż i ten krok Zgromadzenie Narodowe uczyni?... Możemy to tylko powiedzieć, że na mównicy czterech Exekutorów otaczali P. Denjoy, aby go bronić od części Zgromadzania, uniesionéj prawdziwą wściekłością. Po raz piérwszy Francya jest świadkiem takiego widoku, i my z historyą w ręku twierdzimy, że nawet kobiéty z pończochami w ręku, r. 1792, nie tworzyły tak poniżającego obrazu, kiedy za czterdzieści *sous* na dzień, wyrażały na galeryach zdanie publiczności. Naówczas były walki, sceny krwawe; jedne stronnictwo spychało drugie; ale kiedyż widziano, aby dwieście rąk Reprezentantów ludu, porywało się na jednego ze swoich towarzyszy, tłumiąc głos jego i grożąc mu osobiście. Nie, tego nigdy jeszcze nie było!"—Gdy się burza nieco uspokoiła, Minister Spraw wewnętrznych, P. Senard, wszedł na mównicę i usiłował przekonać, iż doniesienia dzienników muszą być przesadzone; że jest rzeczą niepodobną, aby dostojni urzędnicy brali udział w tego rodzaju demonstracyach; nakoniec zapewnił, iż zaleci sprawdzić tę okoliczność. Mowa Ministra zdradzała zakłopotanie wewnętrzne; mówił bez związku, przerywając, i nikogo nie przekonał. Jeden człowiek, co w całéj téj okoliczności wypełnił swoję powinność, był Minister wojny, Jenerał Lamoricière. Przetoż zabrawszy głos oświadczył otwarcie, że dowiedziawszy się o zamierzonéj uczcie, za zgodą Jenerała Cavaignaca, zabronił dowodzącemu w Tuluzie Jenerałowi Ballon brać w niéj udziału. Ale tém większa odpowiedzialność cięży na innych Ministrach, że ci nie uwiadomili o tym zakazie urzędników swoich wydziałów, i przez to w niejaki sposób pochwalili tę wichrzącą i niebezpieczną ucztę.

— Cavaignac jest bardzo słaby. Wprawdzie nie leży w łóżku, i nawet wczoraj przyjmował nowego posła Hiszpańskiego, xięcia Sotomayor, ale musiał się poddać surowym przepisom lekarskim. Od trzech dni nie znajdował się na posiedzeniach Zgromadzenia Narodowego. Dziś rano głoszono znowu, iż Senard, minister spraw wewnętrznych, w skutku wypadków zaszłych wczoraj w Izbie, opuszcza swój wydział; cokolwiekbądź, zmiana ministerstwa prędzéj lub późniéj jest konieczna. Dzienniki wieczorne doniosły, że *Democratie pacifique*, z powodu sprawozdania o wczorajszém posiedzeniu, o którém wyrzekła: ,,iż to nie było Zgromadzenie Narodowe, ale kier-

этомъ журналѣ: „Это было не засѣданіе, а ярмарка", но сегодня этотъ журналъ самъ объявляетъ что извѣстіе это не подтверждается.

— Законодательная коммиссія созвана на завтрашній день, чтобы рѣшить, собраніе ли назначаетъ президента или онъ будетъ избранъ всеобщею балотировкою. Вопросъ этотъ поступитъ вѣроятно на будущей недѣлѣ на разсмотрѣніе національнаго собранія. Клубъ представителей улицы Пуатье постановилъ, если большинство изберетъ генерала Кавеньяка президентомъ республики, не участвовать въ балотировкѣ, а подавъ протестъ, удалиться.

— Увѣряютъ, что Кавеньякъ будетъ избранъ президентомъ республики.

— Почта изъ Тулузы не прибыла. 26-го вечеромъ господствовало тамъ большое смятеніе; опасались схватки между коммунистами и легитимистами.

masz", skonfiskowaną została. Jednakże wspomniona gazeta sama donosi dziś rano, iż wieść powyższa jest mylną.

— Kommissya ustawodawcza została zwołaną na jutro, aby rozstrzygnąć, czy Prezydent ma być mianowany przez Zgromadzenie Narodowe, czyli też przez głosowanie powszechne. Kwestya ta zapewne pójdzie pod rozbiór Zgromadzenia Narodowego w przyszłym tygodniu. Klub Reprezentantów z ulicy Poitiers postanowił, w razie, gdyby większość Zgromadzenia wybrała wprost Jenerała Cavaignac Prezesem Rzeczypospolitej, nie brać udziału w głosowaniu, lecz zanieść protestacyą i usunąć się ze Zgromadzenia. Mimo to, uważają za rzecz pewną, iż Cavaignac obrany będzie piérwszym Prezydentem Rzeczypospolitéj.

— Poczta z Tuluzy nie nadeszła; d. 26 wieczorem panowało tam wielkie wzburzenie i obawiano się starcia między kommunistami i legitymistami.

Италія.

Туринъ, 17 Сентября.

О продолженіи перемирія правительство не издало еще оффиціальнаго объявленія; всѣ другіе знаки предвѣщаютъ войну. Дальнѣйшее вооруженіе производится съ большою дѣятельностію. Вчера прибылъ сюда начальникъ главнаго штаба генералъ Кіодо и генералъ интендантъ, которые сегодня, по предписанію военнаго министра выѣхали обратно въ Александрію. Ломбардскіе генералы Лерки, Собрерро и Пассеро снова принимаютъ начальство. Часть національной гвардіи, то есть 35,000 чел., будетъ поставлена на военную ногу.

— Въ Піемонтской газетѣ оффиціально объявляютъ, что Австрія согласилась пріостановить непріятельскія дѣйствія противъ Венеціи.

— Въ Ливорно, по 14-е с. м., спокойствіе нарушено не было. Адвокатъ Луиджи Фабри, назначенный правителемъ города, вступилъ въ сію должность 15-го с. м. Баталіонъ Тосканскихъ волонтеровъ, возвратившійся сюда изъ Ломбардіи, распущенъ.

Палермо, 15 Октября.

Правительство наше, при посредничествѣ Англіи и Франціи заключило съ Неаполемъ перемиріе; во время котораго, переговоры о мирѣ будутъ вѣроятно приведены къ благополучному окончанію.

— Парламентъ опредѣлилъ учредить семь военымъ становъ: 1) при Милаццо; 2) при Таорминѣ; 3) при Катаніи; 4) при Саракузахъ; 5) при Джиргентѣ; 6) при Трапани, и 7) при Палермо. Въ Паттійскихъ горахъ, нѣкто Ламасъ, извѣстный партизанъ своею неустрашимостію и самопожертвованіемъ, собираетъ разсѣянныхъ мессинскихъ и милацкихъ защитниковъ.

— Въ австрійской газетѣ напечатано: „Газета *Corriere Mercantile* сообщаетъ, что подъ распоряженіемъ Сицилійскаго правительства образуется значительное поголовное вооруженіе. Въ Палермѣ стоитъ корпусъ въ 30,000 хорошо вооруженыхъ людей. Изъ сосредоточенныхъ при Мессинѣ 25,000 чел., только 10,000 чел. въ состояніи дѣйствовать противъ линейныхъ войскъ. Городъ, обращенный въ кучу развалинъ, совершенно оставленъ жителями.

— Неаполитанская экспедиціонная эскадра состояла изъ 3 фрегатовъ, 13 пароходовъ, 20 канонерскихъ судовъ, и 30 транспортныхъ судовъ съ войсками.

— Неаполитанскія войска лишились, при взятіи приступомъ Мессины, 150 или 180 чел. убитыми и 750 ранненными. Нѣкоторые увеличиваютъ сіе число до 4—6,000 чел.

Włochy.

Turyn, 17 września.

O przedłużeniu zawieszenia broni rząd nie wydał jeszcze urzędowego ogłoszenia; wszystkie inne oznaki zapowiadają wojnę. Dalsze uzbrojenia odbywają się z największym pośpiechem. Wczoraj przybył tu Jenerał Chiodo, Szef głównego sztabu i Jenerał-Intendent, dziś zaś, na rozkaz Ministra wojny, wyjechali napowrot do Alexandryi, Lombardzcy Jenerałowie: Lerchi, Sobrero, i Passero, którzy znowu otrzymają dowództwa. Z gwardyi Narodowéj młodsza część, 35,000 ludzi, będzie rzeczywiście uruchomioną.

— Gazeta Piemontska ogłasza urzędowie, że Austrya zgodziła się na wstrzymanie kroków nieprzyjacielskich przeciw Wenecyi.

— W Liworno, do 14-go b. m. spokojność więcej naruszoną nie była. Adwokat Luigi Fabri, mianowany Rządzcą miasta, objął ten urząd d. 15. Batalion ochotników Toskańskich, który powrócił z Lombardyi, został rozwiązany.

Palermo, 15 września.

— Rząd nasz zawarł z gabinetem Neapolitańskim, za pośrednictwem Francyi i Anglii, rozejm, podczas którego, jak się spodziewać należy, układy pokoju przyjdą do skutku.

— Parlament postanowił utworzyć siedm obozów, to jest: 1) pod Milazzo; 2) pod Taormina; 3) pod Katanią; 4) pod Syrakuzą; 5) pod Girgenti; 6) pod Trapani; 7) pod Palermo. W górach Patti, niejaki Lamas, którego niezmordowane i pełne odwagi poświęcenie się dla kraju, nie ulega podejrzeniu, zbiera rozproszonych obrońców Messyny i Milazzo.

— W *Austryackiéj Gazecie* czytamy: „Dziennik *Corriere Mercantile* donosi, że pod kierunkiem rządu Sycylijskiego organizuje się w massie pospolite ruszenie. W Palermo stoi 30,000 dobrze uzbrojonych ludzi. Ze skoncentrowanych wokolicach Messyny 25,000 ludzi, ledwo 10,000 jest w stanie mierzyć się z regularném wojskiem. Miasto zamienione w kupę gruzów, jest przez ludność zupełnie opuszczone.

— Neapolitańska eskadra wyprawy składała się z 3-ch fregat, 13 parowych okrętów, 20 statków kanonierskich, 3 innych pomniejszych okrętów i 30 przewozowych okrętów z wojskiem.

— Wojsko Neapolitańskie utraciło przy zdobyciu Messyny 150 do 180 ludzi w zabitych, a 750 w ranionych. Inni podają tę liczbę na 4—6,000.

Ostrzeżenie. W poprzedzającym N-rze, z powodu przypadkowego rozsypania się liter, przy samém już braniu na prassę, zaszło w texcie polskim, mianowicie na str. 652, 653 i 654 wiele omyłek drukarskich, przez co sens nawet w kilku miejscach nadwerężony został. Łaskawi czytelnicy raczą sprostować je sami, przez porównanie z textem rossyjskim.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Гликсберга—Печ. позвол. 8-го Октября 1848 г. Испр. долж.Ценз. и Кав. *А. Мухинъ.*